

RÓMA

I.

színes diapozitívek

1–45-ig

Összeállította: Polónyi Jenő

Szerkesztette: Ruzicska Józsefné

Magyar Diafilmgyártó Vállalat

Budapest, 1969.

2

Az ókor utolsó világbirodalmának, a róla elnevezett római impériumnak volt a központja a 3000 éves múltú világváros. Történelme kissé a világ történelme is.

3

Az ókori és a mai város központja. Elöl a Piazza Venezia, háttérben a Colosseum és a hozzávezető modern sugárút, a Via dei Fori Imperiali.

4

Így nézhetett ki a császárkorban fénykorát élő Róma a rekonstrukciók tanúsága szerint.

5

A városba délről a híres hadi út, a Via Appia Antica vezetett be. Az ősi kőutat (mint az első vízvezetékét is) Appius Claudius Caecus császár építtette az i. e. 3. században.

6

A Via Appia mentén jelentős síremlékek sorakoznak. Az i. e. 1. sz.-ból származik a Caecilia Metella síremlék. A középkorban – más antik emlékekhez hasonlóan – ezt is erőddé alakították. Ebből az időből való a téglából falazott védőpártázat.

7

Aurelianus császár idején, az i. e. 3. sz.-ban Rómát – 19 km hosszúságban – városfallal vették körül. 14 kapuja közül a Porta S. Paolo-t látjuk. Előtte a 37 m magas piramis, Caius Cestius sírja.

8

Az ún. aurelianusi városfal másik szép kapuja, a Porta Maggiore.

9

A Via Appia Antica közelében – a városfalakon belül – állnak Caracalla császár fürdőjének romjai. A későcsászárkori római építészet egyik legnagyobb szabású emléke ez.

10

Az ókori Róma szíve, közéleti centruma a FORUM ROMANUM volt. Néhány fontosabb épülete: 1. Maxentius bazilika. 2. Titus diadalív. 3. Constantinus diadalkapuja. 4. Vesta-szűzek zárdája. 5. Castor és Pollux temploma. 6. A Basilica Julia (törvénykezési és kereskedelmi csarnok).

11

A Forum Romanum látképe a Colosseum felől.

1. Levéltár (Tabularium). 2. Curia. A római szenátus épületét Julius Caesar idején emelték, a 7. sz.-ban keresztény

templommá alakították. Jelenleg 4. sz.-i formájában helyreállítva látható. 3. Severus diadalív. 4. Basilica Julia.

12

Septimius Severus diadalívét a parthusok feletti győzelme emlékére emeltette a császár, a 3. sz. elején. A 23,5 m magas, 25 m széles kapu tetején valaha négylovas, aranyozott diadalkocsi állt.

13

A Forum Romanum északi részének rálátásos képe. 1. A volt Curia. 2. Három korinthuszi oszlopfő Vespasianus templomából. 3. Saturnus templomából fennmaradt nyolc ion stílusú oszlop.

14

A Saturnus templom oszlopai az előtérben. Mögöttük emelkedik az istenként tisztelt császárok egyikének, Anto-

niusnak és hitvesének, Faustinának szentélye. Tíz korinthiszi oszlop és lépcsők maradtak meg belőle. A középkorban keresztény templommá alakították őket át és a S. Lorenzo in Miranda nevet kapta.

15

A kép háttérében, – a Róma védnökeként tisztelt isteni ikreknek – Castornak és Polluxnak szentelt templom maradványai és három 12 m magas oszlopa. Az előtérben az örök tüzet őrző Vesta-szűzek palotájának hangulatos belső udvara a falmaradványokkal. Oldalt egy Vesta főpapnő szobra.

16

A nagy építető császár, Hadrianus tervei alapján készült Roma és Venus tiszteletére emelt, kettős oszlopsorral övezett ikertemplom (1). Romjai keveset árulnak el egykori

szépségéből. Előtérben a templom alépítményének boltívekkel áttört homlokfala (2). Mögötte balról a Titus diadalív (3). Jobbról a Maxentius bazilika (4).

17

Az egynyílású, nemes egyszerűségű Titus diadalívet i. e. 81-ben Jeruzsálem elfoglalásának emlékére állították.

18

A Forum Romanum hatalmas antik épületegyüttesét keletről a Colosseum és a Constantinus diadalkapu zárja. 312-ben emelték a kereszténységet államvallássá tevő császárnak, Maxentius felett aratott győzelme alkalmából. Ez volt Róma utolsó diadalkapuja.

19

A Flaviusok amfiteátruma, az ún. Colosseum Nero császár hatalmas bronzszobrának (colossus) szomszédságá-

ban épült, az Arany-palota egyik dísztavának helyén. Elnevezése innen ered.

20

Az elliptikus alaprajzú, 188×156 m átmérőjű építményt 80-ban avatták fel. A kb. 45–50 ezer néző befogadására alkalmas Colosseumban a küzdőporond alatt műszaki berendezéseket, süllyesztőket helyeztek el. Vízi ütközetekhez el tudták árasztani az arénát.

21

A Colosseumból szép kilátás nyílik a Piazza Venezia felé vezető sugárútra, a Via dei Fori Imperialira.

22

Nagyszabású épületekkel császárok sora hozta létre saját külön fórumát. A Via dei Fori Imperiali a császárfórumok területét hasítja át. Két oldalán álltak Nerva, Augustus, Traianus és Julius Caesar fórumai.

23

Részletet látunk Traianus fórumáról: a Basilica Ulpia helyreállított oszlopaait és a Traianus oszlopot. Ennek két oldalán állt egykor a görög és latin könyvtár, mögötte az istenné avatott császár temploma. Az együttest, a híres damaszkuszi Apollodóros tervezte.

24

A legszebb császárfórum – a Traianus fórum – más nézőpontból. Itt áll, a ma is épen, a 38,7 m magas Traianus diadaloszlop. Tetejébe – a császár bronzszobrának helyére – a 16. sz.-ban Péter apostol szobrát állították.

25

A császár halotti urnáját is tartalmazó diadaloszlopot művészi szépségű domborművek borítják, amelyek a dáciai hadjárat 23 jelenetét örökítik meg.

26

Róma vallási életének központja, szent halma az 50 m magas domb, a CAPITOLIUM volt. A tér mai arculatát Michelangelo tervei alapján nyerte. A díszlépcső felső részénél Castor és Pollux szobra. Háttérben a Palazzo Senatorio, tetején az óratoronnyal. Balról a S. Maria d' Aracoeli középkori templom.

27

A Capitolium ünnepélyes hangulatú, trapéz alakú tere, a Piazza del Campidoglio. Középen az ókori szobrászművészet remeke: Marcus Aurelius császár lovasszobra. Balról a Museo Capitolino, a világ egyik legrégebbi közgyűjteményével.

28

Ugyancsak Michelangelo tervezte – mint a tér többi épületét – a Palazzo dei Conservatori-t, amely szintén múzeum.

29

A Palazzo dei Conservatori gazdag gyűjteményében őrzik az etruszk művészet remekét, Róma jelképét. A capitoliumi nőstényfarkas híres bronzszobrát Vulca etruszk szobrász formázta.

30

Az ókori Róma legrégebben ránk maradt emléke a Pantheon. Mai formáját az i. sz. 120–125 közötti években nyerte el, miután a tűzvész pusztításai után Hadrianus császár újra felépíttette.

31

A kupola átmérője 43,3 m, annyi mint a magassága. A belső tér a megvilágítást a kupola 9 m átmérőjű felső nyílásától (opeion) kapja. Megépítéséhez a maga korában nagy műszaki tudást igénylő Pantheon a későbbi korok építészetének is példájává vált.

32

A Pantheon a 7. sz.-tól kezdve keresztény kultuszt szolgált. Idehozatták a katakombákból a keresztény vértanúk csontjait. Sok neves művészt temettek ide. — Így a reneszánsz egyik nagy művésze, Raffaello Santi-nak is itt van a sírja.

33

Róma belvárosának hangulatos szép tere, a Piazza della Minerva. Képünkön játékos szoborművet látunk: kis ele-

fánt hátán apró egyiptomi obeliszket, amelyet Bernini rajza után 1667-ben faragott márványba Ercole Ferrata.

34

A Piazza della Bocca della Verità, Az igazság szájának tere. Az egyik oldalán a Sta. Maria in Cosmedin középkori templom áll román harangtornyával. A kör alaprajzú, oszlopsorral övezett Tempio di Vesta múltja a homályba vész. A Forum Romanumon épült Vesta templomra hasonlít, ezért kapta a nevét. A tér érdekessége egy barokk szökőkút is.

35

A Piazza Colonna a rendkívül forgalmas útvonal, a Corso mentén terül el. A térre néző Palazzo Chigi most a miniszterelnökségi palota. Középen Marcus Aurelius-márványoszlop. (Tetején a szobor Pál apostolé!)

36

Róma egyik legszebb terének tartják a Piazza del Quirinale-t. Palotája, a Palazzo del Quirinale a pápák nyári tartózkodására készült. Építéséhez 1574-ben kezdtek hozzá. Ma a köztársasági elnök rezidenciája. Az obeliszket Augustus mauzóleuma előtt hozták a térre 1786-ban. Castor és Pollux szobrát a Constantinus fürdő romjaiból ásták ki:

37

Róma északi részén – a városfalakon kívül – terül el a Villa Borghese hatalmas parkja. A mesterséges tavak, kerti lakok, kulturális létesítmények, szobrok világában szinte csak térkép segítségével igazodhat el az idegen. A nagyszabású együttes S. Borghese bíboros, a lelkes műpártoló érdeme. (1608)

38

A parkban van a Casino Borghese, amely ma múzeum és képtár (Museo e Galleria Borghese). Szobrászati anyagában Bernini és Canova sok műve szerepel. Innen mutatjuk Canova híres klasszicista szobrát, amely Napóleon hugát, Paolina Borghese-t ábrázolja.

39

A képtár – a Galleria Borghese – őrzi Raffaello ismert képét, a Sírhatétel-t.

40

Antonello da Messina munkája ez a kitűnően jellemzett férfiarckép.

41

Palma il Vecchio, trónoló Madonnát ábrázoló festménye a mester fiatalkori műve.

42

A képtárban található Dosso Dossi, a neves reneszánsz észak-itáliai festő egyik leghíresebb képe: a Kirké. Keletiesen gazdag ruházatban, élénk színekkel festi meg a mitológiai alakot.

43

Caravaggio: Szent Jeromos c. olajfestménye is a képtár tulajdonában van.

44

Ugyancsak a Villa Borghese területén keresheti fel az idegen a 19–20. századi olasz művészet legnagyobb tárházát, a Galleria Nazionale di' Arte Moderna gyűjteményét, amely absztrakt és nonfiguratív műveket is nagy számban mutat be.

(Medardo Rosso: Gyermekfej)

VÉGE

F. k.: Keresztes Mihályné

DIA hny. 1000